

Sevil KIRLI

Hatice Anne

Kurban bayramının ikinci günüydü. Çemişgezek'e geleli yaklaşık 1 ay olmuştu. Çemişgezek Tunceli'nin dağlar arasına yerleşmiş, tarihi çok eskilere dayanan muhteşem doğasıyla dikkati çeken bir ilçesidir. Tunceli'ye bağlı olmasına rağmen ilçede tam bir Elazığ kültürü hakim. Elazığ ile Çemişgezek arasında Keban Barajı bulunmakta ve Elazığ'a geçmek için mutlaka baraj üzerindeki feribot kullanılmaktadır.

Ülkemin en batısında doğup büyümüş biri olarak doğusu hakkında çok fazla bilgim yoktu. İlk zamanlarım buraya alışmakla geçmişti. Kaymakam Bey köy ziyaretlerinde bulunmuştu; fakat ben ilk defa doğuda bir köye gidecektim. Doğudaki bir köyü düşününce aklıma gelen iki şey terör ve kışın kardan kapanan köy yolları olurdu nedense. Sanırım televizyonlardan duyduklarımızla şekilleniyordu bazı düşüncelerimiz ; fakat bu bayram ziyaretinden sonra ülkemın doğusu hakkındaki kafamdaki bir çok düşünce değişmişti.

Bayramın ilk günü kurbanımızı kestik ve ilçe içinde bayramlaşmamızı gerçekleştirdik. İkinci günse Kaymakam Bey yoksul insanlar için Kaymakamlığın kestirdiği kurbanlıkların dağıtımının ve köy bayramlaşmalarının organizasyonu için Hükümet Konağı'na gitmişti. Ulaşılamayan köy kalmaması için daire müdürlerini ve memurları

da gruplar halinde köy ziyaretleri için görevlendirmişlerdi. Çocuklar için hazırlanan oyuncaklar ve çikolataları araçların bagajlarına yerleştirdikten sonra biz de beraberimizde İlçe Jandarma Komutanı, emniyet amiri ve ilçe müftüsüyle beraber gideceğimiz köyler için yola koyulmuştuk. Ziyaretimiz genel olarak köy halkıyla bayramlaşma, şehit ailelerini, engellileri ve yaşlıları ziyaret şeklinde olacaktı.

İlk ziyaretimizi ilçeden feribota doğru giden yol üzerindeki bir ova köyü olan Sarıbalta Köyüne gerçekleştirdik. Bu köy doğudaki ilk köy ziyaretim olması sebebiyle benim için çok önemlidir. Ekilebilir tarım arazisinin az olduğu ağacın bile pek bulunmadığı bu çorak köy yıllarca terör baskınlarına uğramış ve nice şehitler vermiş. Köy halkıyla bayramlaşmamızın ardından şehit ailelerimizi evlerinde ziyaret ettik. Bizleri o kadar içten karşılamışlardı ki çok etkilenmiştim. Buralardaki insanlar hem çok misafirperver hem de çok içten ve samimiydiler. Kafamdaki şekillenmiş düşünceler yavaş yavaş değişiyordu.

İkinci ziyaretimiz Yemişdere Köyüneydi. Bu köy de yine feribota doğru giden yol üzerinde Keban Barajı'nın hemen kenarında müthiş manzaraya sahip bir köydü. Burada da şehit ailelerini ve engellileri ziyaret edip köy halkıyla bayramlaştıktan sonra geldiğimiz yoldan geri dönerek ilçeye doğru yol aldık.

Diğer ziyaretimiz Paşacık Köyüneydi. İlçenin içerisinden yukarıya doğru dağları tırmanarak ulaştığımız bu dağ köyü de bizi gayet misafirperver şekilde ağırlamıştı. Köy halkıyla bayramlaşmanın ardından yine bambaşka yöndeki yoldan yükseklerle çıkıp çıkıp dağların arasından ulaştığımız Güneybaşı Köyüne ulaşmıştık.

Güneybaşı Köyü de yine bir dağ köyüydü ve bu köyün o kadar acı bir hikayesi vardı ki dinlediğimde tüylerim diken diken olmuştu. Başbağlar Katliamından tam 40 gün sonra 15 Ağustos 1993'te terör örgütü köyü basmış propaganda yapıp caminin yüksek duvarına topladıkları imamı ve 6 erkeği kadın ve çocuklarının gözünü önünde katletmiş. Bu acı olayı bize o zamanlar çocuk olan, olayı bizzat yaşamış ağabeylerini ve babalarını kaybetmiş iki kişiden tam da katliamın yaşandığı yerde, caminin bahçesinde dinledik ve duyduklarımızdan sonra bu köyün psikolojisini asla tasavvur edemedik. Olay o kadar acıydı ki gözlerimizden dökülen yaşlar sanki yüreklerimize akıyor gibiydi. Meğer ne acılar yaşanmıştı bu topraklarda, ne canlar yanmıştı, ne gözyaşları dökülmüştü, ne masumlar can vermişti, ne aileler gözleri önünde evlatlarını, eşlerini, babalarını yitirmişlerdi. Ne buhranlar yaşanmıştı bu doğa harikası topraklarda, yürekler yanmış gülmez olmuştu yüzler. Dudaklarda tek kelime vardı: "Vatan Sağ ol-

sun. " Yansa da yürekler dikti alınları. Yaşamayan bilmezmiş. Uzaktan üzülsekte, ağlasakta olayların yaşandığı yerde yürekleri yananlarla birlikte olmak başkaymış, işte o zaman daha net anlaşılmış bazı şeyler, içiniz çok daha fazla yanıyormuş, yüreğiniz çok daha fazla acıyormuş, çaresizliği çok daha fazla hissediyormuş insan. Çaresizlik, dağlar arasında yitip gitmek... Köy bu olaydan sonra bir hayli göç vermiş fakat son zamanlarda yeniden köye dönüşler başlamış ve açılan yollar el birliğiyle yeniden sarılır olmuş.

Güneybaşı Köyünden ayrılırken hepimizde derin bir sessizlik hakimdi. Aklımızda düşünceler yüreğimizde acılarla ayrılmıştık köyden. Bir sonraki durağımız yine dağların arasından ulaştığımız muhtarı başarılı bir bayan olan Gülbahçe Köyüydü. Köyün girişinde bizi muhtarımız karşıladı. Arkadaysa tek sıra halinde önce erkekler sonra da kadınlar ve çocuklar vardı. Hepsile tek tek bayramlaştıktan sonra köylülerle birlikte büyük köy odasına geçmiştik. Bayramlarda herkes burada toplanır, uzun masalar kurulur, erkeklerin camiden gelmesiyle bayramlaşırlar ve topluca kahvaltılar yapılırmış. Bu köyde beni yine o kadar etkilemişti ki yaklaşık yarım saat önce haber vermeme rağmen bütün köy toplanmış bizi karşılamıştı. Bir kez daha anlamıştık ki buralarda devlete saygı sonsuzdu.

Her köy ziyareti sonrasında Çemişgezek'e ve Çemişgezeklilere olan sevgim ve hayranlığım katlanarak artmıştı. Meğer buralarda neler yaşanmış, ne güzelliklerden mahrum kalınmıştı. Öncelikle buradaki insanların birbirlerine ve devlete olan bağlılıkları bambaşkaydı. Kaymakama, askere, polise sevgi ve hürmetleri görülmeye değerdi; çünkü onlar devletti ve buradaki insanların devletin sıcaklığına ihtiyaçları vardı. Devlet yanlarında olacaktı ki yaralar daha çabuk sarılacak daha güvende olduklarını hissedeceklerdi. Bir diğer dikkatimi çeken şeyse buralardaki insanların çok bilinçli olmasıydı. Kiminle konuştuysam, okumamış bile olsa hemen her konuda bilgi sahibiydi.

Dağların arasına sıkışmış bu ilçe halkı kendini dar kalıplara sıkıştırmamış, hemen her konuda kendini yetiştirmişti.

Gülbahçe Köyünden ayrılırken hava da kararmaya başlamıştı. Son durağımız ise yine dağların arasından ulaştığımız Cebe Köyünün Müştak Mezrası olmuştu. Burada da köy halkıyla bayramlaştıktan sonra şehit ailelerimizi ziyaret etmiştik. Şehidimizin birinin baba evine girdiğimizde tanışmıştık Hatice anneyle. Hatice anne şehidimizin eşi idi. Şehidimiz köy korucusuymuş ve terör örgütünün köy baskını sırasında 15 Eylül 1994'te köylerini savunurken şehit olmuş. Hatice anne 21 yaşındayken eşini kaybetmiş o zamanlar kızı 2 oğluya 6 yaşındaymış. Çok zor zamanlar geçirmişler ama hiçbir şeye boyun eğmemişler, hep dik olmuş başları. Şehidimizin oğlu Celal çok başarılı bir üniversite öğrencisi. Bir yandan çalışıyor diğer yandan hukuk fakültesinde okuyor, efendiliğiylese oradaki herkesin dikkatini çekiyor. Şehidimizin kızıysa üniversiteden, ekonometri bölümünden mezun ve Hatice annemizle birlikte üniversiteyi okuduğu şehirde Ankara'da yaşıyorlar.

Hatice anneyi görür görmez kanımız kaynamıştı. Sanki bizden biriydi sanki yıllarca tanıdığımız biriydi. O kadar içten o kadar samimiydi ki 2 yaşlarında olan kızım hemen kucağına gitti ve gide kadar hiç ayrılmak istemedi. Hatice anne her bayram bu köyde olmadığı için ilk defa böyle bir ziyarete denk gelmiş. Bu bayramsa kızının hayırlı bir işi için büyüklerinin yanında olmayı istemiş. Bizim de o gün geleceğimizi tahmin ettiğinden sabahdan beri gözleri yollar daymış, onun için bugün zaman hiç geçmemiş. Gözündeki geçici rahatsızlığına rağmen gözünü yollarından bir an ayırmamış. Geldiğimizdeyse o kadar heyecanlıydı ki bir kez daha burada olduğumuz için bu fırsat bizlere verildiği için şükrettim. Hatice anneninse, siz geldiniz sizleri buralarda gördüm ya bizleri buralarda unutmadınız ya biz boşuna şehit vermemişiz, siz her daim yanımızdaydınız devletimiz her daim yanımızdaydı, çok sıkıntılar

çektik fakat kendimizi hiç yalnız hissetmedik, devletimiz tökezlememize bile fırsat vermeden bizi hep ayakta tuttu ya daha ne isteyeyim Yaradandan, biz boşuna şehit vermedik bu vatan için şehit verdik vatanımız devletimiz sağ olsun Allah devletimizden razı olsun, sözleri bizleri o kadar duygulandırmıştı ki bizler devletlik onlar için, devlet gelmişti, yalnız değildiler, çektikleri acılar boşa değildi; çünkü devletin sıcaklığı her daim hissettirmişti kendini.

Ayrılmadan önce müftümüz şehidimiz için dua ederken Hatice anneyi aradı gözlerim. Kapının hemen yanına oturmuş başı yerde gözleri dolu dolu elleri semaya açık en içten dualarını ediyor, özlemine iletliyordu o doyamadığı eşine. Neler yaşamıştı acaba hayatta, 21 yaşında 2 çocukla hayatının baharında doyamadan ayrılmak zorunda kalmıştı hayat arkadaşından. İki çocuğun sorumluluğunu almış onları okutmak için canını dişine takmıştı. Mutluydu, huzurluydu çocuklarını bugünlere kadar getirebilmişti, aynı zamanda gururluydular da; çünkü Celal hakim ya da savcı olmak istiyordu ve benim mülakatta şehit oğlu olduğunu da bildirmesinin iyi olabileceğini söylediğimde Celal'in kendilerini acındırmak olarak algılanacağından bunu özellikle söylemekten çekindiğini söylemişti. O kadar gururlu bir şehit ailesiydi ki bu aileye saygım bir kat daha artmıştı o an. Onlar babalarını eşlerini karşılık beklemeden bu vatan için feda etmişlerdi bundan ötesi var mıydı, onlar için önemli olan "Vatan Sağ olsun"du.

Bu bayram günü benim hafızamdan asla silinmeyecek belki de hayatımın en anlamlı günlerinden , bir çok duyguyu bir arada yaşadığım bir gün olmuştu. Doğu insanını tanımış onların ne kadar misafirperver ne kadar devlete ve birbirlerine bağlı olduklarını aynı zamanda ne kadar da bilgili olduklarını görmüştüm. Çetin şartlara ve çaresizliklere rağmen devletin sıcaklığına ihtiyacı olan insanlar vardı burada. Burası Çemişgezekti dağlar arasına sıkışmış; fakat Kebanla hayat bulmuş sıcak insanların memleketi.